

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2022./2023.

ШКОЛСКИ ЕСЕЈ

SRP.52.SR.R.K2.12

53714

Начин исправљања грешака на листу за уредно писање:

↑	↑	↑
Прецртан погрешан одговор у заградама	Тачан одговор	Параф (скраћени потпис)

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не пишите школски есеј док то не одобри водитељ испитне просторије.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кеси.

Испит траје **150** минута.

У овом делу испита напишите школски есеј следећи приложена упутства и смернице.

Школски есеј треба да садржи најмање **300** речи.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Школски есеј обавезно напишите на листу за уредно писање.

Пишите читко. Школски есеј бодоваће се с нула (0) бодова ако је писан нечитко или великим штампаним словима. На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 12 страница, од тога 3 празне.

Пажљиво прочитајте наведени текст и смернице за писање школског есеја.

Свој школски есеј обликујте као заокружену целину с **уводом, разрадом и закључком.**

Пазите да Ваш школски есеј буде **правописно и граматички тачан.**

У свој школски есеј треба да уврстите све смернице.

Редослед понуђених смерница не обавезује Вас у обликовању школског есеја.

Балкански шпијун

(одломак)

ИЛИЈА: Изволите... и извините... Нисам мислио да ћемо овако „разговарати"... Узмите кафу... Знате, ја све знам, и за сваку тврдњу и оптужбу имам материјалне доказе... Мени је жао што се ово десило, али, ви сте криви. Стално изазивате, стално вређате, понижавате нас. Бре, мајку му, све има своје границе. А Ђура је слаб са живцима... Вама је сигурно познато, то су вам ваши рекли, кад сте се усељавали код мене, да сам одлежо две године затвора. То знате. Не знам да ли су помињали и Ђуру, вероватно јесу, и он је био преко три године... Кафа је са шећером, можете слободно да пијете... Видите, то што су вам рекли, то је тачно, ја то признајем, кад год ме неко пита. Ставим руку, овако, на срце, и кажем: Јесте, волео сам га ко што неко воли Бога, или, рецимо, децу, мајку... Стаљин је за мене био све и свја. Њему данас приписују свашта: и што је истина и што није. Оптужују га за злочине које није починио. Нешто јесте. То се зна и ја то признајем. Међутим, онда, у оно време, мислио сам да је безгрешан. Био сам млад, глуп, љут, узо би' пушку и борио би' се. Погинуо би' мислећи да гинем за велику, светску правду. Требало ми је отрежњење, и то добро отрежњење, да станем, размислим, и да себи кажем: ко те је затворио, желео ти је добро, да не срљаш и не страдаш. И данас сам им захвалан. Данас тачно знам 'де је била грешка, а 'де није... Боли вас вилица? Ђура има тешку руку... Све вам ово причам из једног јединог разлога: мислим да сте у врло сличној ситуацији, у којој сам ја био пре много година. Међутим, пријатељу мој, ти немаш оправдање да си млад и да не знаш шта радиш. У годинама си које не правдају издају. Сабери се, размисли, изјадај ми се ако треба, а ја ти се кунем у моју Соњу, што ми будеш реко ко човек човеку, у поверењу, то ће заувек остати између ова чет'ри зида. Ја знам, ти си као дете мора да будеш на страни оца и брата. То те је тад погрешно определило.

(...)

Онда се појави агент стране обавештајне силе, извади чек и пита: „Колико? Пет 'иљада, десет 'иљада, двадесет 'иљада?" И ти се нађеш у небраном грожђу: газдарице траже, трговци траже, курве траже, сви траже, а одакле? Агент онда повећа цену и каже: „Ништа озбиљно, само то и то. Ситница. Два податка." Ти га гледаш, најрадије би га ударио преко уста, ал' онда мислиш: 'Де бре, за толике доларе да им не кажем оно што код нас сви знају. Узмеш чек и – крај. Ушо си у игру, а они онда траже велике тајне, о најважнијим проблемима у земљи. Ти се бунеш: Нисмо се тако договорили, а он се смешка и вели: „Како 'оћете. Можемо да наставимо, а можемо да вас пријавимо вашој амбасади." И тако, миц по миц, заглибиш се у издају до грла, а да би умирио савест, почнеш да верујеш у све што ти

причају, заспу те пропагандом и лажима, упознају са емигрантима и плаћеницима из других социјалистичких земаља, организују скупове чувених издајника, који те убеди да мораш радити, ако треба и џабе, вратиш се овде, наиђеш на домаће зликовце, који мрзе све живо, и који по цео дан серу и излажу „своје теорије”, помислиш да је већина људи незадовољна, да се може правити револуција, замислиш себе ко будућег председника владе, и, онда...

ПОДСТАНАР: И, онда? Баш ме занима шта је – онда?

Душан Ковачевић

Смернице за писање

1. Сместите дело у књижевноисторијски контекст у којем је настало и одредите његова обележја с обзиром на књижевну врсту.
2. Објасните на чему је заснован сукоб у драми.
3. Окарактеришите лик Илије Чворовића и опишите његов доживљај власти.
4. Изнесите и образложите своје мишљење и поткрепите га одговарајућим цитатима.

[illegible]

[illegible]

Празна страница

Празна страница

Празна страница